

Aleksander Jakubowski
Uniwersytet Warszawski

WZNOWIENIE STUDIÓW

1. WPROWADZENIE

Przedmiotem niniejszego opracowania jest jedna z bardziej problematycznych instytucji prawnych szkolnictwa wyższego – tzw. wznowienie studiów. Rozważenia wymagają wątpliwości dotyczące dopuszczalności wznawiania studiów w świetle obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹, w szczególności możliwość uregulowania na podstawie art. 75 ust. 1 p.s.w.n. wskazanej instytucji w regulaminie studiów. Z tych względów niezbędne jest przeanalizowanie jej treści i charakteru. Refleksją objęte są ponadto zagadnienia proceduralne związane z wydawaniem rozstrzygnięć w przedmiocie wznowienia studiów, w tym forma aktu w przedmiocie wznowienia studiów oraz dopuszczalność jego kontroli przez sądy administracyjne.

2. DOPUSZCZALNOŚĆ WZNAWIANIA STUDIÓW I CHARAKTER PRAWNY INSTYTUCJI

Zastrzeżenia dotyczące dopuszczalności stosowania instytucji wznawiania studiów mają swoje źródło w nieuregulowaniu kwestii wznawienia studiów w przepisach obowiązującej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W odróżnieniu od poprzedniego stanu prawnego², ani ta ustawa, ani akty wyko-

¹ Dz.U. z 2018 r., poz. 1668, dalej: p.s.w.n.

² Zob. art. 162 pkt 6 lit. c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 2183, z późn. zm., dalej: p.s.w.; do 1 października 2014 r. był to art. 162 pkt 5 lit. c), § 1 pkt 22 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach (Dz.U. z 2014 r., poz. 1302); § 1 pkt 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach (Dz.U. nr 160, poz. 958); § 1 pkt 15 rozporządze-

nawcze do niej nie wspominają bowiem w ogóle o „wznowieniu studiów”. Jednocześnie w art. 69 ust. 1 p.s.w.n. określono zamknięty katalog form przyjęcia na studia, tj. może ono nastąpić wyłącznie przez: rekrutację, potwierdzenie efektów uczenia się albo przeniesienie z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Przepisy wskazanej ustawy nie wspominają o formie przyjęcia na studia w postaci „wznowienia studiów”.

Instytucja wznowienia studiów tymczasem ze swojej istoty dotyczy osób, które na tych studiach aktualnie nie są, a zatem jawią się jako „zewnętrzne” wobec uczelni. Skoro bowiem wnioskuje o przywrócenie im statusu studentów w drodze wznowienia studiów, to logiczne jest, że nie mają tego statusu – nie są studentami. Nie powinno zaś budzić wątpliwości, że o prawach i obowiązkach byłego studenta – jak również każdej innej osoby „zewnętrznej” wobec szkoły wyższej – uczelnia nie może rozstrzygać na podstawie swojego aktu prawnego, który może się odnosić tylko do członków wspólnoty uczelnianej. Wznowienie studiów może być, i było w orzecznictwie, postrzegane jako nawiązanie stosunku prawnego między uczelnią a osobą niebędącą studentem³. Widoczna jest tu paralela do przyjęcia na studia⁴ – kandydat na studia także jest podmiotem zewnętrznym wobec uczelni i dlatego rozstrzygnięcie w jego sprawie wydawane jest w drodze decyzji administracyjnej opartej na przepisie rangi ustawowej. Konsekwentnie uznano w związku z tym, że akt administracyjny w przedmiocie wznowienia to akt zewnętrzny – decyzja administracyjna – co wprost stwierdził już Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 19 września 2007 r., IV SA/Po 357/07. Taka kwalifikacja była przyjmowana także w dalszym orzecznictwie oraz w doktrynie⁵. Jak stwierdził P. Dańczak, „charakter obu spraw [wznowienia studiów i zmiany kierunku] jest w istocie równorzędny ze sprawami rekrutacji na studia, rozstrzyga bowiem o przyjęciu na studia, niezależnie od tego, czy są to studia kolejne, czy kontynuowane po wcześniejszym skreśleniu z listy. Jedyna różnica polega na tym, że podjąć studia na danym kierunku można raz, a każda próba powrotu na nie, jeśli dotyczy wyższego niż pierwszy

nia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 czerwca 2006 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach niespełniających wymagań określonych w art. 56 ust. 2 lub w art. 58 ust. 4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 120, poz. 832); § 2 pkt 13 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 października 1991 r. w sprawie zasad, jakim powinny odpowiadać postanowienia regulaminu studiów uczelni państwowych nie spełniających wymagań określonych w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o szkolnictwie wyższym (Dz.U. nr 98, poz. 432).

³ Zob. też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 11 grudnia 2014 r., III SA/Kr 505/14. To i następne orzeczenia podane bez publikatora dostępne są w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl> (dostęp: 1.02.2018 r.).

⁴ *Ibidem*.

⁵ Zob. P. Dańczak, *Decyzja administracyjna w indywidualnych sprawach studentów i doktorantów*, Warszawa 2015, s. 134; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 stycznia 2016 r., I OSK 1908/15.

rok studiów, musi być traktowana jako ich wznowienie”⁶. Jednocześnie należy wskazać, że decyzja administracyjna powinna mieć oparcie w przepisach prawa powszechnie obowiązującego, a nie wewnętrznego⁷. Organ administracji publicznej, w tym organ administracji uczelni, może bowiem działać tylko w granicach i na podstawie prawa (art. 7 Konstytucji RP, art. 6 i 7 *in principio* k.p.a.⁸), zaś akty wewnętrzne – a do nich zalicza się regulamin studiów – nie mogą stanowić podstawy wydania decyzji administracyjnej (art. 93 ust. 2 Konstytucji RP); Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśnił to już u początku swojej działalności⁹. Rzecz jasna, regulamin studiów, zwłaszcza w warunkach autonomii szkolnictwa wyższego (art. 70 ust. 5 Konstytucji RP – która jednak jest zapewniona „na zasadach określonych w ustawie”), może stanowić samodzielną podstawę rozstrzygnięć w ramach relacji łączącej studenta i uczelnię (tzw. stosunku wewnątrzzakładowego), mimo że student nie jest wobec uczelni podległy służbowo czy tym bardziej organizacyjnie, o ile jednak odbywa się to w granicach prawa powszechnie obowiązującego¹⁰. Regulamin studiów nie może jednak stanowić podstawy do rozstrzygania o prawach i obowiązkach podmiotów niezwiązanych stosunkiem zakładowym z uczelnią. Dlatego powtarza się w orzecznictwie, że „rozstrzygnięcia przesądzające o nawiązaniu, odmowie nawiązania, przekształceniu bądź rozwiązaniu stosunku zakładowego są decyzjami administracyjnymi”¹¹, a – jak wspomniano – kwestia wznowienia studiów została uznana za dotyczącą nawiązania stosunku zakładowego, zaś „od powyżej wymienionych odróżnić należy rozstrzygnięcia organów szkoły znajdujące podstawę prawną w wewnętrznych źródłach prawa, np. w regulaminie studiów. Jeżeli nie są to przepisy o charakterze powszechnie obowiązującym, to mogą stanowić one podstawę prawną jedynie rozstrzygnięć związanych z tokiem studiów indywidualnie określonego studenta, które jednak nie kształtują ostatecznie jego sytuacji prawnej (nie mają charakteru zewnętrznego)”¹².

Skoro zatem ustawodawca w art. 69 ust. 1 p.s.w.n. wymienił, w postaci katalogu zamkniętego, formy przyjęcia na studia – i nie wymienił w nich dotychczas

⁶ Zob. P. Dańczak, *Decyzja...*, fragment zawarty w przypisie 379.

⁷ Zasada ta nie podlega samoczynnemu wyłączeniu w warunkach szkolnictwa wyższego, na co zwracał uwagę już P. Kucharski, *Glosa do wyroku NSA z dnia 22 grudnia 1999 r.*, I SA/841/99, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2002, nr 5, s. 266–267.

⁸ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 2096.

⁹ Zob. stanowiący „kamień milowy” wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 lutego 1981 r., SA 819/80, ONSA 1981, nr 1, poz. 6.

¹⁰ Por. uchwałę Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 października 2003 r., OPS 5/03, ONSA 2004, nr 1, poz. 9.

¹¹ Postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 maja 2018 r., I OSK 1605/18 i z dnia 14 listopada 2018 r., I OSK 3854/18. Tym samym prawodawca powinien określić podstawę do ich wydawania w aktach powszechnie obowiązujących.

¹² *Ibidem*.

wznowienia – to *prima facie* może się wydawać, że na chwilę obecną uczelnia nie może wprowadzić odrębnych od ustawowych form przyjmowania na studia. Konkluzja ta ma daleko idące konsekwencje. Jeżeli bowiem uczelnia będzie wydawać decyzje administracyjne bez oparcia na prawie powszechnie obowiązującym, to istnieje uzasadnione ryzyko, że mogą być one uznane za obciążone wadą nieważności z tytułu braku podstawy prawnej – tj. wskazaną w art. 156 § 1 pkt 2 *in principio* k.p.a. Stwierdzenie w przyszłości nieważności takich decyzji – ze skutkiem *ex tunc* – mogłoby implikować obowiązek stwierdzenia nieważności warunkowanych wznowieniem studiów decyzji o nadaniu tytułu zawodowego¹³, a w konsekwencji odebraniem dyplomów. Stan taki mógłby być uznany za nieodpowiadający wymogom państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) chroniącego prawo do nauki (art. 70 ust. 1 Konstytucji RP), a w szczególności za godzący w zaufanie jednostki do państwa oraz jej poczucie bezpieczeństwa prawnego.

Przedstawione dotychczas rozumowanie zdaje się wykluczać dopuszczenie wznowienia studiów w obowiązującym stanie prawnym. Rodzi się jednak pytanie, czy dotychczasowe spojrzenie jest w pełni poprawne i czy możliwe jest takie, w którym uczelnie wciąż mogą stosować instytucję wznowienia studiów¹⁴.

¹³ Por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 stycznia 2015 r., I OSK 74/15 i uchwałę Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., I OPS 2/12, ONSAiWSA 2013, nr 1, poz. 1. Skoro bowiem wskutek decyzji nieważnościowej wobec decyzji w przedmiocie wznowienia studiów osoba nigdy nie została na nie wznowiona, to nie miała statusu studenta, a nie mając go – nie mogła uzyskać tytułu zawodowego.

¹⁴ Taką możliwość dopuszcza Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ale bez szerszej argumentacji. Jak bowiem wskazano w znajdującym się na stronie internetowej Konstytucji dla Nauki komunikacie dotyczącym instytucji wznowienia studiów (<http://konstytucjadlanauki.gov.pl/informacja-w-sprawie-wznawiania-studiow>, dostęp: 28.01.2019 r.): „Przepisy Konstytucji dla Nauki weszły w życie 1 października 2018 roku. W związku z tym informujemy, że art. 85 ust. 1 ww. ustawy określa podstawowy katalog praw studenta. Szczegółową organizację studiów oraz prawa i obowiązki studentów uczelnie określają w regulaminach studiów (art. 75 ust. 1). Co to oznacza? To oznacza, że prawa studenta nie zostały ograniczone wyłącznie do katalogu wskazanego w ustawie i mogą być odpowiednio rozszerzone w regulaminie studiów. [...] Decyzje władz uczelni w przedmiocie wznowienia studiów (przywrócenia w prawach studenta), do dnia wejścia w życie nowego regulaminu studiów, winny być podejmowane w oparciu o postanowienia regulaminu studiów uchwalonego na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach. Po rozpoczęciu roku akademickiego 2019/2020 i wejściu w życie nowego regulaminu studiów – na podstawie regulacji w nim zawartych, o ile będzie on przewidywał procedurę wznowienia studiów. Podkreślenia wymaga, że procedura wznowienia studiów powinna być traktowana wyjątkowo i być stosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach i tylko w odniesieniu do osób, które uprzednio w uczelni studiowały. Przywrócenie w prawach studenta jest niemożliwe w przypadku, gdy w uczelni nie jest już prowadzony dany kierunek studiów i takie zastrzeżenie powinno zostać zapisane w regulaminie studiów. Wznowienie studiów odbywa się na konkretny kierunek studiów i realizowany w chwili wznowienia program studiów. Ewentualne zmiany programowe obligują studenta do uzupełnienia różnic programowych, niezależnie od liczby zaliczonych wcześniej semestrów. Uzupełnienie tych różnic ma na celu zrealizowanie przez studenta

Mając to na uwadze, wydaje się, że jedyną możliwością zachowania instytucji „wznowienia studiów” jest przyjęcie, że mimo podobieństwa nie stanowi ono jednak „przyjęcia na studia” w rozumieniu art. 69 ust. 1 ustawy. Kluczowy dla tej interpretacji jest art. 83 ust. 1 p.s.w.n., który stwierdza, że: „Osoba przyjęta na studia rozpoczyna studia i nabywa prawa studenta z chwilą złożenia ślubowania”. W przypadku tymczasem osoby wznawianej na studia nie wymaga się od niej złożenia ślubowania, ponieważ złożyła je już, gdy rozpoczęła studia, na które jest wznawiana. Innymi słowy, z wykładni systemowej przedstawionych przepisów wynika, że procedura wznowienia z istoty nie stanowi „przyjęcia na studia”¹⁵, gdyż odnosi się do osoby już przyjętej na nie, która rozpoczęła w przeszłości studia (podjęła je na tym kierunku i w tym trybie, którego dotyczyć ma wznowienie) i złożyła ślubowanie, wobec czego nabyła prawa studenta. Jeżeli zatem osoba została już przyjęta na te studia, to tym samym wznowienie studiów nie oznacza (ponownego) przyjęcia jej na nie. Nie budzi wątpliwości, że osoba wznawiona na studia zostaje przywrócona na pierwotne studia, na które była przyjęta i na których nabyła prawa studenta, istotą wznowienia zaś jest ich kontynuacja, a nie rozpoczynanie od nowa¹⁶. Co za tym idzie, stan prawny takiej osoby jako studenta, jego numer albumu czy teczkę akt osobowych¹⁷ stanowią, w zakresie niezmienionym prawnie w tzw. międzyczasie¹⁸, kontynuację studiów z chwili skreślenia z listy studentów. Rzecz jasna, niekiedy odstęp czasowy między skreśleniem a wznowieniem może implikować zmiany wymagające uzupełnienia przez wznawianego studenta, co przyjmuje postać wyznaczenia w ramach władztwa fachowego¹⁹ tzw. różnicy programowej – dodatkowych przedmiotów potrzebnych do zaliczenia przez wznawianą osobę²⁰. Okoliczność weryfikowania istnienia różnic programowych potwierdza

wszystkich efektów uczenia się wynikających z aktualnego programu studiów. Osoba wznawiająca studia może je ukończyć, jeśli osiągnie takie same efekty uczenia się, jak pozostali studenci danego rocznika”.

¹⁵ Niekiedy regulaminy studiów same różnicują „ponowne przyjęcia na studia” i „wznowienie studiów” – zob. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 listopada 2011 r., I OSK 1392/11.

¹⁶ Odmienne Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 26 marca 2015 r., IV SA/Wr 785/14, w którym stwierdził, że „wznowienie studiów nie oznacza ich bezpośredniej kontynuacji, lecz rozpoczęcie nowego toku studiów z obowiązkiem uzupełnienia różnic programowych i uznaniem za zaliczone przedmiotów, które student zaliczył przed skreśleniem”. Sąd ten, powtarzając w tym zakresie wywody organu, nie zweryfikował ich jednak z rzeczywistością.

¹⁷ Zob. § 14 i 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2018 r., poz. 1861).

¹⁸ Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 stycznia 2016 r., I OSK 1908/15.

¹⁹ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2018, s. 205.

²⁰ Zob. np. § 9 ust. 12 Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Warszawskim (załącznik do uchwały nr 351 Senatu Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 22 kwietnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Studiów na Uniwersytecie Warszawskim, Monitor UW z 2015 r., poz. 71, z późn.

omawiany charakter wznowienia, wszak gdyby było formą przyjęcia na studia, nie istniałyby składniki różnicy, którymi są stan z momentu utraty statusu studenta i stan aktualny na moment wznowienia. Rekapitulując, w tym świetle wznowienie osoby na studia nie oznacza przyjęcia jej na nie, gdyż w tym zakresie pozostaje w obrocie pierwotny akt o jej przyjęciu na studia. Stwierdzenie to można poprzeć spostrzeżeniem, że przecież decyzja o skreśleniu z listy studentów nie wywołuje z mocy prawa skutku w postaci czy wygaśnięcia decyzji o przyjęciu na studia (por. art. 162 k.p.a.), jak też obecnie nie powoduje bezskuteczności kwalifikacji do dokonania czynności wpisu na listę studentów, o której mowa w art. 72 ust. 2 p.s.w.n. Jednocześnie skutki prawne decyzji o skreśleniu z listy studentów danego roku zostały skonsumowane, wobec czego wznowienie studiów ich nie niweluje, ma jednak skutek prawny *ex nunc*, a nie wsteczny. Mogłoby się jednak wydawać, że wznowienie studiów wyznacza kres mocy prawnej decyzji o skreśleniu²¹, co w istocie jest znaczącym argumentem za wymaganiami dla wznowienia studiów choćby ogólnej podstawy prawnej tożsamej rangi co skreślenie (tj. ustawowej), jak też analogicznego charakteru aktu (decyzji administracyjnej). Godzi się jednak dojrzeć, że to stanowisko jest osłabiane przez okoliczność, iż skreślenie i wznowienie studiów mogą dotyczyć tego samego roku studiów, jednak nie odnoszą się do tożsamego rocznika studentów, a co za tym idzie – wznowienie może dotyczyć już studiów realizowanych w ramach odmiennego programu i w innych realiach²².

Dochodzimy w ten sposób do istoty analizowanej instytucji prawnej. Decyzja w przedmiocie wznowienia studiów może być postrzegana nie jako decyzja o nawiązaniu stosunku między uczelnią a osobą, a tym bardziej o przekształceniu czy rozwiązaniu tego stosunku, lecz o odnowieniu (przywróceniu²³, reaktywowaniu²⁴) pierwotnego nawiązania tej relacji. Taka konwencja językowa pozwala oddać istotę wznowienia, które choć faktycznie zbliżone do nawiązania stosunku zakładowego, to pozostaje elementem stosunku pierwotnego. Skutkiem prawnym rozstrzygnięcia o wznowieniu studiów jest wpisanie osoby na listę studentów

zm.): „Dziekan określa warunki, termin i sposób uzupełnienia zaległości, wynikających z różnic w programach kształcenia, uwzględniając przedmioty zaliczone przez studenta przenoszącego się z innej uczelni lub wznowiającego studia”.

²¹ Bezpodstawnie jednak przyjął Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 7 grudnia 2011 r., II SA/Wa 1135/11, że wznowienie studiów „eliminuje” decyzję o skreśleniu z listy studentów.

²² Por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 stycznia 2016 r., I OSK 1908/15.

²³ Por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 24 października 2012 r., II SA/Ke 498/12. Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 5 kwietnia 2004 r., II SA/Kr 2597/03: „Instytucja wznowienia studiów (ponownego przyjęcia na studia), służy przywróceniu studentowi więzi praw i obowiązków związanych z tokiem studiów, w celu stworzenia możliwości ich ukończenia”. Wszelako uznał wówczas akt wznowienia za analogiczny, choć przeciwny w skutkach, do decyzji o skreśleniu z listy studentów.

²⁴ Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 30 czerwca 2010 r., I OSK 1588/09.

roku, z którego została skreślona, i kontynuacja ówczesnego stosunku prawnego. Wznowienie studiów nie jest przy tym jedynym dla niej sposobem dalszej realizacji prawa do nauki; osoba może zostać bowiem przyjęta ponownie na studia w drodze np. rekrutacji – wówczas jej status prawny będzie kształtowany od nowa. W przypadku zaś wznowienia – co jest zasadniczą różnicą – wznowiony student znajduje się, jak wspomniano, w sytuacji sprzed skreślenia, a zatem pozostają co do zasady w aktualności wszystkie decyzje (rozstrzygnięcia) w przedmiocie studiów²⁵ kształtujące sytuację prawną studenta (np. wykorzystane i niewykorzystane prawa do warunkowego zaliczenia etapu studiów czy do jego powtarzania), czy uzyskane oceny ujęte na kartach okresowych osiągnięć studenta²⁶. Po wznowieniu nie dochodzi do „wyczyszczenia” dotychczasowego toku studiów i sytuacji prawnej wznowionego studenta; nie odnawia się możliwość do skorzystania z ograniczonych ilościowo w regulaminie studiów praw studenta np. do warunkowego zaliczenia etapu studiów (art. 85 ust. 1 pkt 7 p.s.w.n.). Tym samym wolno uznać, że wbrew wstępnym wywodom decyzja o wznowieniu w swej prawnej istocie nie jest skierowana do podmiotu zewnętrznego wobec uczelni, lecz do osoby studenta z chwili skreślenia go z listy studentów. Odnosi się wszak do ówczesnego wewnątrzakademyjnego stosunku prawnego. Uregulowane w art. 108 p.s.w.n. skreślenie z listy studentów, choć prowadzi do rozwiązania dalszego stosunku łączącego osobę z uczelnią, to nie implikuje z mocą wsteczną do przekreślenia dotychczasowego statusu studenta – a właśnie jego dotyczy decyzja o wznowieniu studiów. Z tej perspektywy decyzja w przedmiocie wznowienia studiów nie rozstrzyga o kwestii zewnętrznej, lecz o relacji dotyczącej toku studiów – możliwości ich wznowienia przez powtórne wpisanie na listę studentów określonego etapu studiów. Takie zapatrywanie koresponduje z oczekiwaniami konstytucyjnymi (art. 70 ust. 5 Konstytucji RP), ponieważ dopuszczając wznawianie studiów, chroni realizację przez jednostki ich prawa do nauki w uczelni wyższej, który to proces mógł być przerwany z różnorodnych, w tym pozanaukowych (np. zdrowotnych), względów.

Skoro zatem instytucja wznowienia odnosi się do materii studenckiej (związanej z podjętymi studiami), a nie pozastudenckiej, to tym samym mieści się w zakresie związanych ze studiami praw i obowiązków studenta, powierzonych na mocy art. 75 ust. 1 p.s.w.n. do uregulowania w regulaminie studiów. Przepis ten stanowi bowiem, że: „Organizację studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów”. Warto spostrzec, że w świetle tego przepisu regulamin studiów nie tylko normuje organizację studiów, lecz także normuje prawa i obowiązki studenta pozostające w związku ze studiami. Nie można w tym świetle wykluczyć, że obejmuje to nie tylko aktualne studia, ale również studia w przeszłości odbywane. W tym zakresie mieści się też zatem

²⁵ Zob. § 15 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia w sprawie studiów.

²⁶ Zob. § 17 rozporządzenia w sprawie studiów.

normowanie prawa studenta do powrotu na swoje studia po utracie posiadanego statusu, np. po skreśleniu z listy studentów z uwagi chociażby na rezygnację (art. 108 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n.). Prawo do wznowienia studiów (ubiegania się o wznowienie) może być zatem przyznane istotnie tylko podmiotowi znajdującemu się w sytuacji relacji wewnętrznej wobec uczelni – studentowi, nie oznacza to jednak koniecznie, że prawo to musi wygasać z chwilą skreślenia osoby z listy studentów. Prawo to może być bowiem ujęte w regulaminie studiów jako prawo nabyte, które student – jako podmiot prawny – zachowuje w przypadku skreślenia z listy studentów²⁷. Jak była mowa, instytucja wznowienia odnosi się do przywrócenia tej relacji wewnętrznej, związanej z realizacją studiów, a zatem mieści się w jej ramach i jako taka może być normowana aktem w postaci regulaminu studiów. Tym samym nie ma przeszkód, aby stanowił on podstawę rozstrzygnięcia w sprawie wznowienia studiów.

Powyższe zapatrywanie o możliwości zachowania przez osobę określonych w regulaminie studiów praw pomimo skreślenia z listy studentów zdaje się znajdować także oparcie w art. 109 p.s.w.n. Stanowi on, że: „Osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowuje prawa studenta do dnia 31 października roku, w którym ukończyła te studia, z wyłączeniem prawa do świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1–4”. Po pierwsze, przepis ten potwierdza, że prawa studenta mogą przysługiwać osobie również po utracie przez nią statusu studenta. Po drugie, można przyjąć, że osoba, która nie ukończyła studiów, zachowuje prawa studenta do chwili skreślenia z listy studentów, chyba że regulamin studiów odmiennie określi trwałość danych praw. Skoro bowiem ustawa dopuszcza stan przedłużenia praw studenta, mimo że osoba nie ma już statusu studenta, to wolno twierdzić, że również akt autonomicznej uczelni (art. 9 ust. 2 p.s.w.n.) w postaci regulaminu studiów, określający związane ze studiami prawa i obowiązki studenta (art. 75 ust. 1 p.s.w.n.), takie przedłużenie może przewidzieć w przypadku innej kategorii osób niż wymienione w normie wyższego rzędu (art. 109 p.s.w.n.), tj. właśnie osób, które jeszcze nie ukończyły studiów.

Należy się przy tym zgodzić, że prawo do wznowienia studiów czy ubiegania się o wznowienie studiów nie jest ustawowym prawem studenta. *De lege lata* uczelnia nie musi go uregulować w swoim regulaminie studiów. Kwestia wznawiania studiów nie została wymieniona w art. 85 ust. 1 ustawy. Mając na względzie autonomię szkoły wyższej (art. 70 ust. 5 Konstytucji RP, art. 9 ust. 2

²⁷ Wszelako nie sposób wykluczyć też argumentacji, że możliwość wznowienia studiów nie stanowi prawa studenta (wznawienie studiów, gdy osoba aktualnie się na nich znajduje – i stąd ma status studenta – jest wszak bezprzedmiotowe), lecz może mieć potencjalne zastosowanie tylko dla byłego studenta, który właśnie w wyniku wznowienia chce przywrócić swój status studenta i związane z tym prawa. Do momentu przywrócenia tego statusu nie ma on zaś praw studenta, a zatem prawa studentów określone w regulaminie studiów nie mają i nie mogą mieć do niego zastosowania.

p.s.w.n.), zachowanie lub rezygnację z instytucji wznowienia studiów pozostawiono samym uczelniom. Uregulowanie jej w regulaminie studiów jest nieobowiązkowe, a jedynie fakultatywne. Przy tym w sytuacji skorzystania z tej opcji uczelnia musi zachować opisany wyżej charakter prawny wznowienia studiów; przykładowo status osoby wznowionej na studia nie może odpowiadać statusowi osoby zrekrutowanej na nie. Jednocześnie uczelnia ma swobodę w zakresie określenia przesłanek przyznawania czy dopuszczalności ubiegania się o wznowienie studiów, zawężenia tego prawa (np. do kategorii osób skreślonych z listy studentów, opierając się na danych podstawy prawnej), określenia zakresu czasowego i ilościowego możliwości skorzystania z tego prawa²⁸, obowiązków związanych z wyrównaniem różnic programowych²⁹ czy sprecyzowania trybu i terminu wnioskowania. Warto mieć przy tym na względzie, że łatwość wznowienia studiów może rzutować na renomę dyplomu uczelni.

Obecny stan prawny jest niewątpliwie częściowo odmienny od tego sprzed 1 października 2018 r., gdyż wówczas wznowianie studiów w związku z art. 162 ust. 1 pkt 6 lit. c p.s.w. musiały określać postanowienia regulaminu studiów z uwagi na § 1 pkt 22 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2014 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach. Niemniej również w poprzednim reżimie prawnym, choć unormowania w regulaminie studiów instytucji wznowienia wymagały przepisy prawa powszechnie obowiązującego, podstawę materialnoprawną rozstrzygnięć w tym zakresie stanowiły wyłącznie normy uczelniane. Powołane przepisy ustawy i rozporządzenia odnoszące się do wznowienia studiów miały bowiem charakter wyłącznie blankietowy. Okoliczność zaś, że obecnie o wznowieniu studiów nie traktuje przepis aktu prawa powszechnie obowiązującego, nie zmienia charakteru podstawy do wydawania rozstrzygnięć w tym przedmiocie względem poprzedniego stanu prawnego. Ponadto, skoro nie kwestionowano w poprzednim stanie prawnym zgodności wskazanego przepisu rozporządzenia z ustawowym zakresem regulacji pozostawionej materii regulaminu studiów, to wobec podobieństwa art. 75 ust. 1 p.s.w.n. do art. 160 ust. 1 p.s.w.³⁰ trudno twierdzić, że kwestia wznowienia studiów przestała się mieścić w tak wyznaczonych granicach materii regulaminu studiów.

²⁸ Por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 1 września 2016 r., I OSK 132/16; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 20 lutego 2013 r., I OSK 174/13; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 3 października 2018 r., IV SA/GI 524/18.

²⁹ Por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 lutego 2013 r., I OSK 2751/12.

³⁰ „Organizację i tok studiów oraz związane z nimi prawa i obowiązki studenta określa regulamin studiów”.

3. ASPEKTY PROCEDURALNE WZNOWIENIA STUDIÓW

Należy odnotować, że choć w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 19 września 2007 r., IV SA/Po 357/07, uznano rozstrzygnięcie o wznowieniu studiów za akt zewnętrzny o nawiązaniu stosunku zakładowego, do którego wydania stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, to uczyniono tak z uwagi na art. 207 ust. 1 p.s.w., niemający odpowiednika w obecnej ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Co jednak kluczowe, sąd ten zaakceptował samą dopuszczalność wydania decyzji o wznowieniu, mimo że miała ona za podstawę prawną jedynie przepisy regulaminu studiów, a nie ustawy³¹. Również lektura pozostałych dostępnych³² wyroków sądów administracyjnych unaocznia, że choć traktowały one decyzję o wznowieniu studiów jako akt, przy którego wydawaniu stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, to akceptowały, że materialnoprawną podstawę jego wydania stanowią wyłącznie przepisy regulaminu studiów³³. Sam Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 15 grudnia 2017 r., I OSK 1492/17, wskazał wprost, iż „należy mieć na względzie, że przepisy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym nie stanowią żadnych regulacji odnoszących się do wznowienia studiów. Podstawa prawna umożliwiająca wznowienie wynika zatem wyłącznie z przepisów wewnętrznych uczelni, tj. regulaminu studiów”³⁴. Lektura uzasadnienia tego i innych wyroków unaocznia, że Naczelny Sąd Administracyjny zaakceptował dopuszczalność wydawania przedmiotowych decyzji bez podstawy w prawie powszechnie obowiązującym³⁵. Brak jest orzeczeń sądów administracyjnych, które z tego powodu stwierdzałyby nieważność decyzji w sprawie wznowienia.

Należy przy tym zaznaczyć, że przyjęcie takiej praktyki orzeczniczej było zapewne pokierowane wolą ochrony osób pragnących urzeczywistnić prawo

³¹ Tę osobliwość odnotowała również doktryna. Jak stwierdza P. Dańczak: „Zarówno decyzja o zmianie kierunku studiów, jak i o ich wznowieniu, w zasadzie nie ma bezpośredniej podstawy prawnej w ustawie. Wspomina o nich – i to tylko wzmiankowo – art. 162 pkt 5 lit. c–d p.s.w., dotyczący warunków, jakim mszą odpowiadać postanowienia regulaminów w uczelniach” (P. Dańczak, *Decyzja...*, s. 134, fragment zawarty w przypisie 379).

³² W Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych: <http://orzeczenia.nsa.gov.pl> (dostęp: 28.01.2019 r.).

³³ Zob. np. z nowszych wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 7 sierpnia 2018 r., IV SA/Gl 330/18; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie z dnia 7 czerwca 2017 r., II SA/Rz 128/17.

³⁴ Zapatrywanie to podzielił też Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z dnia 13 września 2018 r., II SA/Op 190/18.

³⁵ Zob. też np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 23 lutego 2017 r., I OSK 1714/15; wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 1 września 2016 r., I OSK 132/16; z dnia 20 lutego 2013 r., I OSK 174/13; z dnia 18 listopada 2011 r., I OSK 1392/11; z dnia 10 kwietnia 2008 r., I OSK 68/08.

do nauki³⁶, nie sposób wszakże nie dostrzec wywoływanej tym wewnętrznej sprzeczności w zapatrywaniu samego sądownictwa administracyjnego³⁷. Zgodnie bowiem z dotychczas przeważającym – choć dyskusyjnym³⁸ – stanowiskiem orzecznictwa, albo dany akt ma charakter wewnętrzny i jako taki może być wydany na podstawie samych przepisów wewnętrznych uczelni, do których należy regulamin studiów, a co za tym idzie, nie może mieć formy w postaci „decyzji administracyjnej”, albo jest aktem zewnętrznym (np. „nawiązującym stosunek zakładowy”) i w związku z tym powinien przybrać postać decyzji administracyjnej wydawanej w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego opierającej się na normie powszechnie obowiązującej w związku z art. 207 ust. 1 p.s.w.³⁹. Nie jest zrozumiałe, dlaczego zatem w przypadku aktu w postaci rozstrzygnięcia o wznowieniu studiów bazującego wyłącznie na normach regulaminu studiów sądownictwo administracyjne uznało, że jest ono objęte trybem Kodeksu postępowania administracyjnego i określoną w nim formą decyzji administracyjnej na mocy art. 207 ust. 1 p.s.w., a w przypadku innych aktów opierających się też tylko na regulaminie studiów – jak rozstrzygnięcie o powtarzaniu roku studiów – nie

³⁶ Godzi się spostrzec, że wskutek akceptowania przez sądy administracyjne wydawania przez organy szkół wyższych decyzji administracyjnych opartych wyłącznie na przepisach uczelnianych, ustawodawca nie miał dostatecznej presji, która skłoniłaby go do systemowego uregulowania podstaw wszystkich aktów określanych w orzecznictwie jako „zewnętrzne” w przepisach powszechnie obowiązujących.

³⁷ Poglębia ona wrażenie opisane przez T. Wosia, że „kwalifikacja z punktu widzenia podziału na akty administracyjne [zakładowe] zewnętrzne i wewnętrzne, jest sporna i nieprzejrzysta” – zob. T. Woś, (w:) T. Woś (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 53. Podział ten jest określany również jako „nieprecyzyjny” – zob. A. Tuszyńska, *Stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisów o zaskarżaniu do sądu administracyjnego w szkołach wyższych*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka” 2015, nr 1, s. 121.

³⁸ Por. P. Dańczak, *Decyzja...*, s. 82–90, 92–93; A. Jakubowski, *Status prawny studentów i doktorantów w relacjach ze szkołą wyższą*, „Państwo i Prawo” 2011, z. 11, s. 58–63; A. Jakubowski, A. Skóra, *Recenzja: Paweł Dańczak, Decyzja administracyjna w indywidualnych sprawach studentów i doktorantów*, Warszawa 2015, „Państwo i Prawo” 2016, z. 5, s. 108–110; A. Janus, *Prawo do sądu w relacjach studenta z uczelnią wyższą*, (w:) I. Rzucidło (red.), *Administracja i prawo administracyjne w kontekście ochrony praw człowieka. Materiały konferencyjne*, Lublin 2012, s. 130–140; A. Tuszyńska, *Stosowanie...*, s. 123.

³⁹ Zob. przypisy 11 i 12 niniejszego artykułu. Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z 28 września 2016 r., IV SA/Wr 304/16, „rozstrzygnięcia wydawane w ramach stosunków akademickich – z uwagi na szczególny charakter uczelni wyższych – obejmują tzw. wewnętrzne i zewnętrzne akty zakładowe. Cechą różnicującą obie kategorie aktów są odmienne podstawy prawne ich wydania, a także zakres ich regulacji. Rozstrzygnięcia organów szkoły wyższej znajdujące oparcie w wewnętrznych źródłach prawa, np. w regulaminie studiów, mogą dotyczyć jedynie spraw związanych z tokiem studiów indywidualnie określonego studenta, które jednak nie przesądzą ostatecznie o jego sytuacji prawnej”. Podział ten w nowszej literaturze aprobował P. Daniel, *Zakres sądowej kontroli decyzji podjętych w indywidualnych sprawach studentów i doktorantów*, „Studia Prawa Publicznego” 2015, nr 1, s. 80–94.

trzeba tego reżimu przestrzegać⁴⁰. Być może sądownictwo uznawało akt organu administracji uczelni w przedmiocie wznowienia za akt posiadający materialnie cechy decyzji administracyjnej i mogący legalnie przybrać tę formę – mimo wydawania go na podstawie wyłącznie przepisów regulaminu studiów – a to z uwagi na art. 207 ust. 1 p.s.w. Przepis ten stanowił, że: „Do decyzji, o których mowa w art. 169 ust. 10 i 11 oraz art. 196 ust. 3 [rekrutacyjnych], decyzji podjętych przez organy uczelni, kierownika studiów doktoranckich lub dyrektora jednostki naukowej w indywidualnych sprawach studentów i doktorantów, a także w sprawach nadzoru nad działalnością uczelnianych organizacji studenckich oraz samorządu studenckiego i doktoranckiego, stosuje się odpowiednio przepisy

⁴⁰ Zob. np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 18 września 2012 r., I OSK 1583/12, w którym stwierdzono: „Od [decyzji administracyjnych] odróżnić należy rozstrzygnięcia organów szkoły znajdujące podstawę prawną w wewnętrznych źródłach prawa, np. w regulaminie studiów. Skoro nie są to przepisy o charakterze powszechnie obowiązującym, to mogą stanowić one podstawę prawną jedynie rozstrzygnięć związanych z tokiem studiów indywidualnie określonego studenta, które jednak nie przesądzą ostatecznie o jego sytuacji prawnej (nie mają charakteru zewnętrznego)”. Jako niezbyt klarowne jawi się przy tym tłumaczenie P. Daniela, *Zakres...*, s. 85, który co prawda odnotowuje, że rozstrzygnięcie w sprawach wznowienia studiów nie ma oparcia ustawowego, jednak stwierdza, że zachodzi tu akurat wyjątek i że rozstrzygnięcie to ma formę decyzji oraz podlega kontroli sądu administracyjnego, gdyż dotyczy bezpośrednio stosunku administracyjnoprawnego łączącego uczelnię ze studentem. Autor ten nie wskazuje ani podstawy normatywnej swojego zapatrywania, ani tego, w czym się wyraża ta „bezpośredniość”. Zastanawia również, czy w tej optyce P. Daniel wyklucza formę decyzji i kontrolę sądownoadministracyjną rozstrzygnięć o odmowie wznowienia studiów, które wszak nie oddziałują na stosunek zakładowy (stan tego stosunku po odmowie jest taki sam), choć niewątpliwie odmowy jego przywrócenia dotyczą (konkretyzują sytuację adresata). Co jednak interesujące, niewiele wcześniej (*ibidem*, s. 84) ten sam autor uznał kwalifikację formy aktu i jego kontroli sądowej przez pryzmat sfery stosunku, w jakich wywołuje skutki prawne (wewnętrzne, zewnętrzne), za kryterium „niewystarczające”, postulując by oprzeć się tu na czynniku podstawy rozstrzygnięcia (warto zauważyć, że nie jest to koncepcja nowa – zob. J. Homplewicz, *Glosa do postanowienia NSA z dnia 16 kwietnia 1987 r., I SA 448/87*, „Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych” 1988, nr 10, s. 463; P. Kucharski, *Glosa...*, s. 266–267 – przy tym została zakwestionowana przez Z. R. Kmiecika, *Decyzje administracyjne organów szkół wyższych wydawane w sprawach studenckich*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2010, t. XIV, s. 20–21, który jest zwolennikiem oceny charakteru aktu zakładowego przez kryterium rodzaju skutków prawnych wywoływanych przez niego; zdaniem P. Daniela, tylko jeżeli jest ustawowa, to akt jest decyzją administracyjną podlegającą kognicji sądownoadministracyjnej. I nieco dalej (P. Daniel, *Zakres...*, s. 89), aprobując orzecznictwo, znów stwierdza: „Kognicji sądów administracyjnych nie podlegają natomiast rozstrzygnięcia organów uczelni wyższych mające podstawę prawną w wewnętrznych źródłach prawa, takich jak regulamin studiów, gdyż mają one charakter aktów wewnętrznych, związanych z tokiem studiów indywidualnie określonego studenta, które nie przesądzą ostatecznie o jego sytuacji prawnej” – co przecież musi mieć konsekwencję w postaci wyjęcia rozstrzygnięć w sprawie wznowienia studiów spod kontroli sądownoadministracyjnej, skoro są one oparte tylko na regulaminie studiów. Wreszcie P. Daniel nie wyjaśnia, jak – skoro regulamin studiów nie stanowi w jego ocenie dostatecznego źródła prawa (*ibidem*, s. 87) – pogodzić wydawanie na jego podstawie decyzji administracyjnej w sprawie wznowienia studiów z art. 93 ust. 2 zd. 2 Konstytucji RP, w myśl którego akty prawne inne niż powszechnie obowiązujące „[n]ie mogą one stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych oraz innych podmiotów”.

ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego oraz przepisy o zaskarżaniu decyzji do sądu administracyjnego”. Można było wtedy argumentować, że formę decyzji administracyjnej uregulowanej w Kodeksie postępowania administracyjnego ustawodawca art. 207 ust. 1 p.s.w. określa także dla aktów zakładowych niemających podstawy w przepisach prawa powszechnie obowiązującego⁴¹. Wówczas jednak to wskazany przepis ustawowy modyfikował ogólne zasady wydawania decyzji administracyjnych zgodnie z art. 1 pkt 2 k.p.a., dopuszczając w szkole wyższej oparcie tej formy działania administracji na samym akcie normatywnym uczelni. Obecnie przedstawione wątpliwości mają głównie walor historyczny. Brak *de lege lata* przepisu podobnego do art. 207 ust. 1 p.s.w. oznacza bowiem, że akty będące materialnie decyzją administracyjną – zaliczane tradycyjnie do aktów „zewnętrznych” – niemające jednak podstawy w przepisach powszechnie obowiązujących nie mogą być legalnie wydawane, gdyż obarczone byłyby wadą nieważności w postaci braku dostatecznej podstawy prawnej.

O instytucji wznowienia studiów nie traktuje żaden przepis ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dla rozstrzygnięcia w tym przedmiocie próżno szukać też przepisu wymagającego formy decyzji administracyjnej. Z tego względu tylko jeżeli przyjmiemy, że akt w sprawie wznowienia studiów nie jest zewnętrzny, lecz dotyczy przerwane go toku studiów, wówczas jego wydawanie będzie dopuszczalne na podstawie regulaminu studiów. Konsekwentnie będzie to jednak akt wewnątrzzakładowy niemający w tym świetle obecnie formy decyzji administracyjnej. Co więcej, możliwość jego kontroli sądowoadministracyjnej pozostanie analogiczna do pozostałych aktów wewnątrzzakładowych dotyczących toku studiów⁴². Oznacza to, że na gruncie aktualnej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce doszło do osłabienia gwarancji procesowych przysługujących osobom (byłym studentom) chcącym wznowić swoje studia, albowiem rozstrzygnięcie w sprawie wznowienia przez nich studiów nie będzie musiało spełniać standardów kodeksowych określonych dla wydawania decyzji administracyjnych, jak też w świetle dotychczasowych koncepcji nie będzie przysługiwała na ostateczne rozstrzygnięcie w tym zakresie skarga do sądu administracyjnego. Mając tymczasem na uwadze rzeczywiste znaczenie i oddziaływanie rozstrzygnięcia w sprawie wznowienia studiów na realizację konstytucyjnego (art. 70 ust. 1) i konwencyjnego (art. 2 Protokołu nr 1 do Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności) prawa do nauki, taki stan trudno zaaprobować. Z tego względu wydaje się *de lege ferenda* zasadne, aby docelowo instytucja wznowienia została choćby zrębowo i jako fakultatywna dla uczelni uregulowana w ustawie, z zaznaczeniem, że rozstrzygnięcie w sprawie wznowienia, choć

⁴¹ A. Jakubowski, *Status prawny...*, s. 57–64.

⁴² Dotychczas orzecznictwo wykluczało kontrolę bezpośrednią tych aktów, przyjmując, że nie mieszczą się one w zakresie właściwości rzeczowej sądów administracyjnych – zob. np. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 maja 2010 r., I OSK 774/10.

oparte na przesłankach określonych w regulaminie studiów, to wydawane jest w formie decyzji administracyjnej. Jego skutki są na tyle znaczące i zbliżone do aktu o przyjęciu na studia – co, jak wspomniano wyżej, może nawet skłaniać do ich wątpliwego utożsamiania – że pożądane byłoby objęcie tych rozstrzygnięć standardami Kodeksu postępowania administracyjnego. Skoro tak, podstawą do ich wydawania powinny być przepisy ustawowe, dookreślane jedynie regulacją regulaminową, co odpowiadać będzie wymogom art. 93 ust. 2 Konstytucji RP. Taka zmiana wymaga jednak ingerencji ustawodawczej. Do chwili jej pełnego wprowadzenia ochrona praw studentów jest tymczasem osłabiona, gdyż jeżeli w regulaminie studiów dopuszczone zostaną wznowienia studiów, to konsekwentnie przybierać będą postać indywidualnych aktów wewnątrzszkolowych z zakresu toku studiów, według dotychczasowego orzecznictwa niezaskarżalnych do sądu administracyjnego i wydawanych poza sformalizowaną procedurą administracyjną gwarantującą adresatowi aktu kodeksowe uprawnienia strony.

BIBLIOGRAFIA

- Homplewicz J., *Glosa do postanowienia NSA z dnia 16 kwietnia 1987 r.*, I SA 448/87, „Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych” 1988, nr 10
- Janus A., *Prawo do sądu w relacjach studenta z uczelnią wyższą*, (w:) I. Rzucidło (red.), *Administracja i prawo administracyjne w kontekście ochrony praw człowieka. Materiały konferencyjne*, Lublin 2012
- Dańczak P., *Decyzja administracyjna w indywidualnych sprawach studentów i doktorantów*, Warszawa 2015
- Jakubowski A., *Status prawny studentów i doktorantów w relacjach ze szkołą wyższą*, „Państwo i Prawo” 2011, z. 11
- Jakubowski A., Skóra A., *Recenzja: Paweł Dańczak, Decyzja administracyjna w indywidualnych sprawach studentów i doktorantów*, „Państwo i Prawo” 2016, z. 5
- Kucharski P., *Glosa do wyroku NSA z dnia 22 grudnia 1999 r.*, I SA/841/99, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2002, nr 5
- Tuszyńska A., *Stosowanie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i przepisów o zaskarżaniu do sądu administracyjnego w szkołach wyższych*, „Administracja. Teoria – Dydaktyka – Praktyka” 2015, nr 1
- Woś T., (w:) Woś T. (red.), *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Warszawa 2016
- Zimmermann J., *Prawo administracyjne*, Warszawa 2018

RESUMPTION OF STUDIES

Summary

The question whether the new Law on Higher Education and Science allows to regulate resumption of studies by universities themselves, in the rules on studies, should be resolved positively. However, this is only under assumption that such rules and decisions made based on them have an internal character. Resumption of studies does not lead to entering into a new legal relation between a former student and the university, but it only causes that the past relation is being reinstated. Therefore, the decision on resumption is made outside the procedure regulated in the Code on administrative procedure and it also falls outside the control of administrative courts. *De lege ferenda*, resumption of studies should be regulated in the Law on Higher Education and Science to strengthen the right of persons applying for resumption. In particular, such regulation ought to require a decision on resumption of studies to have a form of an administrative decision.

KEYWORDS

higher education, resumption of studies, students, administrative decision

SŁOWA KLUCZE

szkolnictwo wyższe, wznowienie studiów, studenci, decyzja administracyjna